

สถานการณ์กุ้ง ของสหรัฐอเมริกา

สถานการณ์การผลิตกุ้งของ
สหรัฐอเมริกา

จากการจับจากทะเล
และการเพาะเลี้ยง

สถานการณ์การนำเข้า
กุ้งของสหรัฐฯ

ปัญหา

ด้านคุณภาพสินค้ากุ้งนำเข้า
สถิติการปฏิเสธสินค้า
สาเหตุของการปฏิเสธสินค้า

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ
ประจำกรุงวอชิงตัน ดี. ซี.

1024 Wisconsin Ave. NW Ste. 203
Washington D.C. 20007 USA
+1 202 338 1543
+1 202 338 1549



สถานการณ์การผลิตและการนำเข้ากุ้งของสหรัฐอเมริกา

๑. การผลิตกุ้งของสหรัฐอเมริกา

กุ้งเป็นผลิตภัณฑ์ประมงที่ชาวอเมริกันนิยมบริโภคสูงที่สุดเมื่อเทียบกับอาหารทะเลชนิดอื่น สหรัฐอเมริกามีการผลิตกุ้งทั้งที่ได้จากการจับจากทะเลและการเพาะเลี้ยง แต่ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอต่อการบริโภค จึงอาศัยการนำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก นอกจากนี้ ในสหรัฐฯ ยังมีการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อทำฟาร์มกุ้งด้วย

๑.๑ กุ้งที่จับจากทะเล

ในระหว่างปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ชาวประมงสหรัฐฯ ทำประมงกุ้งเชิงพาณิชย์จากทะเลเฉลี่ยปีละ



A white shrimp (*Litopenaeus setiferus*) harvested during a bottomfish survey in the Gulf of Mexico. Photo credit: NOAA Teacher at Sea/David Walker.

๑๓๐,๙๐๘ เมตริกตัน มูลค่า ๔๘๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ พันธุ์กุ้งที่พบในสหรัฐฯ ประกอบด้วย ๓ สายพันธุ์หลัก ได้แก่ กุ้งขาว (*Litopenaeus setiferus*) กุ้งชมพู (*Farfantepenaeus duorarum*) และกุ้งน้ำตาล (*F. aztecus*) พื้นที่หลักของการทำประมงกุ้งอยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ ได้แก่ อ่าวเม็กซิโก รัฐเท็กซัส ลุยเซียนา มิสซิสซิปปี แอลาบามา ฟลอริดา จอร์เจีย เซาท์แคโรไลนา และนอร์ทแคโรไลนา ในช่วงที่มีอุณหภูมิหนาวเย็น ซึ่งส่งผลให้ประชากรกุ้งลดลงจะมีการสั่งปิดพื้นที่การทำประมง เช่น บริเวณนอกชายฝั่งจอร์เจียและเซาท์แคโรไลนา นอกจากนี้ ระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนกรกฎาคมของทุกปี จะสั่งปิดบริเวณการทำประมง

กุ้งในน่านน้ำที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางสหรัฐฯ นอกกรัฐเท็กซัส เพื่อปกป้องประชากรกุ้งน้ำตาล (Brown Shrimp) เครื่องมือที่ใช้ทำประมงกุ้งเชิงพาณิชย์ ได้แก่ อวนลาก

๑.๒ กุ้งจากการเพาะเลี้ยง

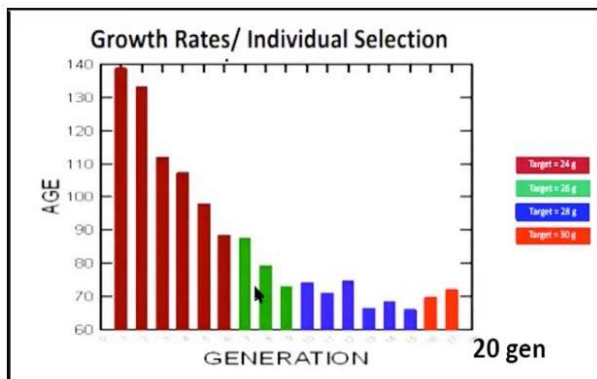
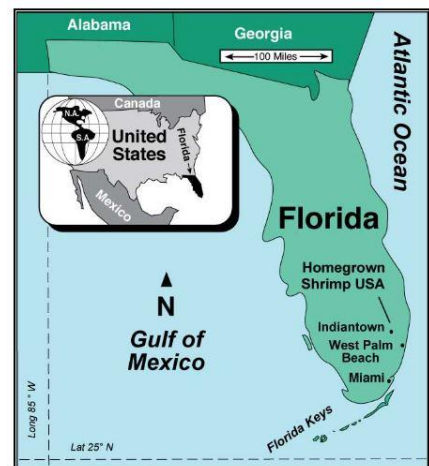
กุ้งไม่ใช่สัตว์น้ำหลักจากการเพาะเลี้ยงของสหรัฐฯ โดยอยู่ในลำดับที่ ๔ รองจากหอยนางรม แซลมอน และหอยกาบ (Clams) ตามลำดับ รัฐที่มีการทำฟาร์มกุ้งน้ำจืดและกุ้งทะเลเชิงพาณิชย์ ได้แก่ ฮาวาย เซาท์แคโรไลนา เคนทักกี ฟลอริดา เท็กซัส และแอลาบามา ในปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ มีปริมาณการผลิตเฉลี่ยปีละ ๒,๐๐๐ เมตริกตัน มูลค่าปีละ ๑๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เท็กซัสผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงได้มากถึง ๑๐,๕๒๓ เมตริกตัน ถือเป็นรัฐที่มีการผลิตกุ้งจากฟาร์มที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ รองลงมา ได้แก่ แอลาบามา ผลิตได้ ๑๓๘ เมตริกตัน บ่อกุ้งส่วนใหญ่มีขนาดเล็กและใช้พื้นที่น้อยกว่า ๒ เอเคอร์ (๕ ไร่) ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งของสหรัฐฯ เกิดจากโรคกุ้งจากไวรัส แบคทีเรีย และเชื้อรา

ตลอดจนขาดข้อมูลเพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ทางการตลาด นอกจากนี้ การเพาะเลี้ยงกุ้งในสหรัฐฯ เป็นการเพาะเลี้ยงกุ้งระบบปิด เกษตรกรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง ปัจจัยการผลิต และค่าประกันซึ่งมีมูลค่าสูง สาเหตุหลักของการที่ราคากุ้งที่ผลิตจากฟาร์มในสหรัฐฯ ไม่สามารถแข่งขันกับราคากุ้งที่นำเข้าจากต่างประเทศได้ จึงมาจากการที่สหรัฐฯ มีต้นทุนการผลิตสูง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างฟาร์ม และการติดตั้งเทคโนโลยีที่มีค่าใช้จ่ายสูง

๑.๓ การลงทุนจากต่างประเทศ



บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) หรือ CPF (Charoen Pokphand Foods) ก่อตั้งฟาร์มกุ้ง Homegrown Shrimp (HGS) ณ เมืองอินเดียนทาวน์ รัฐฟลอริดา บนพื้นที่ขนาด ๒๐ เอเคอร์ (๕๐ ไร่) HGS เป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม (*L. vannamei*) ในระบบปิดและใช้น้ำหมุนเวียน (Recirculating Aquaculture System หรือ RAS) ไม่มีการปล่อยน้ำเสียออกสู่ธรรมชาติ ใช้น้ำทะเลเทียมที่ผ่าน



การรีไซเคิลเพื่อนำกลับมาใช้ซ้ำ จึงเป็นการเลี้ยงกุ้งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ฟาร์มเพาะเลี้ยง HGS มีขนาดพื้นที่ ๕๐,๐๐๐ ตารางฟุต (ประมาณ ๔.๖ ไร่) HGS-USA ได้รับพันธุ์กุ้งมาจาก CPF ประเทศไทย ซึ่งได้รับการ



รับรองปลอดโรค SPF (Specific Pathogen Free) และใช้อาหารกุ้งจาก CPF ทั้งนี้ HGS-USA คิดค้นพัฒนาอัตรากาการเจริญเติบโตของกุ้งอย่างต่อเนื่อง กุ้งรุ่นแรกใช้เวลา ๑๔๐ วัน ในการเพาะเลี้ยงกุ้งให้มีน้ำหนัก ๒๔ กรัม การเพาะเลี้ยงกุ้งในระบบปิดที่จะสามารถแข่งขันได้ จำเป็นต้องเลี้ยงให้กุ้งมีขนาดที่เหมาะสมแก่การจำหน่ายให้ได้ภายใน ๕๐ วัน จากเดิมใช้เวลา ๑๒๐ วัน โดยเป็นการตั้งเป้าแข่งขันกับอุตสาหกรรมสัตว์ปีก ที่ใช้เวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุก ๕๐ วัน กลยุทธ์ที่ใช้แข่งขันกับสินค้ากุ้งนำเข้า คือ จำหน่ายเฉพาะกุ้งสด ในราคาต่ำกว่าราคา กุ้งที่ผลิตในสหรัฐฯ รายอื่น ที่มีจำหน่ายในราคา ๑๘ เหรียญสหรัฐ ต่อปอนด์ ซึ่งบริษัทฯ สามารถทำกำไรได้ประมาณ ๗ เหรียญสหรัฐ ต่อปอนด์

๒. ประเทศคู่ค้าสินค้ากุ้งที่สำคัญ

สหรัฐฯ เป็นตลาดที่สำคัญสำหรับประเทศผู้ผลิตและส่งออกกุ้ง สหรัฐฯ มีความต้องการบริโภคกุ้งราว ๘๐๐,๐๐๐ ตัน/ปี ประเทศคู่ค้าที่สำคัญสำหรับสินค้ากุ้งแช่เยือกแข็ง ได้แก่ อินเดีย เอกวาดอร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม และไทย

๒.๑ อินเดีย

อุตสาหกรรมกุ้งเลี้ยงของอินเดียขยายตัวอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมา อินเดียมีพื้นที่การเพาะเลี้ยงกุ้งราว ๑.๒๕ ล้านไร่ อินเดียเป็นผู้ผลิตกุ้งขาวแวนนาไมรายใหญ่ของโลก จากสถิติการเพาะเลี้ยงกุ้งของอินเดียเมื่อปี ๒๕๖๔ ระบุว่า มีพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมจำนวน ๖.๒๖ แสนไร่ มีการจ้างงานด้านการเพาะเลี้ยงกุ้งจำนวน ๑.๒ ล้านราย พื้นที่การเพาะเลี้ยงกุ้งที่สำคัญอยู่ที่รัฐอุตตรประเทศ ตามด้วยรัฐคุชราต โดยให้ผลผลิตเกือบ ๙ แสนตันต่อปี คิดเป็น ๑ ใน ๖ ของปริมาณกุ้งขาวที่มีการผลิตรวมกันทั่วโลก อินเดียมีการบริโภคกุ้งภายในประเทศเพียงร้อยละ ๕ - ๖ ที่เหลือเป็นการส่งออก การเพาะเลี้ยงกุ้งขาวคิดเป็นร้อยละ ๙๐ ของการเพาะเลี้ยงกุ้งทั้งหมด มูลค่าการส่งออกกุ้งขาว แวนนาไมของอินเดียไปยังตลาดโลกในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ (หมายเหตุ: ปีงบประมาณของอินเดียคือระหว่างวันที่ ๑ เมษายน - ๓๑ มีนาคม) ลดลงร้อยละ ๘.๑ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยมูลค่าลดลงจาก ๕,๒๓๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ราว ๑.๘ แสนล้านบาท) เหลือเพียง ๔,๘๑๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ราว ๑.๗ แสนล้านบาท) สหรัฐฯ นำเข้ากุ้งจากอินเดียมากที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๘ ของมูลค่าการนำเข้ากุ้งน้ำอุ่น (Warm-water shrimp) ทั้งหมดของสหรัฐฯ ประเทศคู่ค้าสินค้ากุ้งแช่เยือกแข็งของอินเดียที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐฯ และจีน โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ มีการส่งออกสินค้ากุ้งแช่เยือกแข็งไปยังสหรัฐฯ ปริมาณ ๒๗๕,๖๖๒ ตัน รองลงไปได้แก่ จีน (๑๔๕,๗๔๓ ตัน) สหภาพยุโรป (๙๕,๓๗๗ ตัน) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (๖๕,๔๖๖ ตัน) ญี่ปุ่น (๔๐,๙๗๕ ตัน) และตะวันออกกลาง (๓๑,๖๔๗ หมื่นตัน)

อินเดียเริ่มใช้พันธุ์กุ้งขาวปลอดโรคหรือ Specific Pathogen Free (SPF) ในรัฐอุตตรประเทศตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ส่งผลให้ปริมาณการผลิตเพิ่มสูงขึ้นมาก อินเดียมีศักยภาพในการแข่งขันสูง โดยเฉพาะการผลิตสินค้ากุ้งมูลค่าเพิ่ม เนื่องจากมีค่าจ้างแรงงานและต้นทุนการผลิตต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่น อย่างไรก็ตาม อินเดียมีปัญหาการใช้ยาปฏิชีวนะในการเพาะเลี้ยงกุ้ง และมีสถิติถูกกักกักการนำเข้าจากสหรัฐฯ บ่อยครั้ง



๒.๒ เอกวาดอร์

สายพันธุ์กุ้งที่มีการผลิตและส่งออกจากเอกวาดอร์ ได้แก่ กุ้งขาวแวนนาไม เอกวาดอร์มีประวัติการเพาะเลี้ยงกุ้งมากกว่า ๕๐ ปี ส่วนใหญ่อยู่ทางชายฝั่งตอนใต้ของประเทศ ในช่วงทศวรรษ ค.ศ. ๑๙๘๐ เอกวาดอร์เป็นผู้ส่งออกกุ้งรายใหญ่ที่สุดของโลก อย่างไรก็ตาม เอกวาดอร์ต้องเผชิญกับโรคระบาดในกุ้งหลายครั้ง โดยเมื่อปี ๒๕๔๒ เกิดโรคตัวแดงดวงขาว (WSSV-White Spot Syndrome Virus) ส่งผลให้การส่งออกลดลงอย่างมากและสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจให้กับประเทศอย่างรุนแรง จากการบังคับใช้กฎระเบียบอันเข้มงวด อุตสาหกรรมกุ้งของเอกวาดอร์สามารถฟื้นตัวกลับมาได้ในที่สุด เมื่อปี ๒๕๖๒ มีมูลค่าการส่งออก ๓,๓๗๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ราว ๑ แสนล้านบาท) จากการขยายพื้นที่การเพาะเลี้ยงกุ้ง พัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงกุ้ง ตั้งแต่การปรับปรุงพันธุ์ อาหารสัตว์น้ำ วิธีการให้อาหารสัตว์น้ำแบบอัตโนมัติ มีการใช้เครื่องตีน้ำเพื่อเพิ่มอากาศมากขึ้น ปรับปรุงวิธีการจับกุ้งจากบ่อ และเพิ่มอัตราความหนาแน่นการลงกุ้งในบ่อกุ้ง ประเทศที่เอกวาดอร์ส่งออกกุ้งไปมากที่สุดเมื่อปี ๒๕๖๒ ได้แก่ จีน (ร้อยละ ๔๒) รองลงไป ได้แก่ เวียดนาม (ร้อยละ ๒๒) สหรัฐฯ (ร้อยละ ๑๓) สเปน (ร้อยละ ๕) ฝรั่งเศส (ร้อยละ ๔) รูปแบบสินค้าที่เป็นที่ต้องการของตลาดสหรัฐฯ ได้แก่ กุ้งหักหัว ปอกเปลือก ซักไส้ และแบบเพิ่มมูลค่าอื่น ๆ ในปี ๒๕๖๕ เอกวาดอร์กลายเป็นผู้ผลิตและส่งออกกุ้งจากการเพาะเลี้ยงรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีปริมาณการผลิต ๑.๓ ล้านเมตริกตัน แซงหน้าอินเดียและจีนที่มีการผลิตได้ในปริมาณใกล้เคียงกันคือประมาณ ๘ - ๙ แสนเมตริกตัน ผลผลิตกุ้งของเอกวาดอร์ในปี ๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔ อยู่ที่ ๖๗๕,๘๕๒ และ ๘๔๓,๖๘๑ เมตริกตัน ตามลำดับ ปริมาณการผลิตในปี ๒๕๖๕ จึงเพิ่มสูงกว่าปี ๒๕๖๓ ถึงร้อยละ ๘๘

เอกวาดอร์มีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม ใช้วิธีการเลี้ยงแบบพื้นที่ขนาดใหญ่ โดยบางฟาร์มมีขนาดถึง ๒๕,๐๐๐ ไร่ การเลี้ยงไม่หนาแน่น ทำให้กุ้งได้อาหารจากธรรมชาติ ใช้อาหารโปรตีนต่ำได้ (โปรตีนร้อยละ ๓๖ - ๒๘) ราคาอาหารกุ้งคิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของต้นทุน การเลี้ยงกุ้งไม่หนาแน่นจะทำให้ประหยัดพลังงาน ค่าจ้างแรงงาน และได้อาหารธรรมชาติในบ่อกุ้ง ลูกกุ้งของเอกวาดอร์สามารถต้านทานโรคตัวแดงดวงขาว ภาคการเพาะเลี้ยงกุ้งในเอกวาดอร์มุ่งเน้นการผลิตแบบยั่งยืน โดยเฉพาะในห่วงโซ่อุปทานของอาหารสัตว์น้ำ ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีด้านการตรวจสอบย้อนกลับให้มีความโปร่งใส เพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศคู่ค้า ผลผลิตกุ้งทั่วโลกในปี ๒๕๖๔ มีปริมาณมาก แต่ผู้ผลิตกุ้งยังคงสามารถจำหน่ายได้ในราคาสูง แม้จะต้องเผชิญภาวะราคากุ้งตกต่ำและต้นทุนการผลิตสูงก็ตาม ในขณะที่ในปี ๒๕๖๕ อุปสงค์กลับลดต่ำลง เนื่องจากผู้บริโภคลดค่าใช้จ่ายในการรับประทานอาหารนอกบ้าน และหันไปเลือกซื้ออาหารจากร้านค้าปลีกซึ่งมีราคาต่ำกว่า

๒.๓ อินโดนีเซีย

กุ้งเป็นผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำส่งออกที่สำคัญที่สุดของอินโดนีเซีย ในปี ๒๕๖๔ อินโดนีเซียส่งออกกุ้งมูลค่า ๒.๒ พันล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๗.๗ หมื่นล้านบาท) อินโดนีเซียมีพื้นที่การผลิตกุ้งจำนวน ๑.๕ ล้านไร่ โดยส่วนใหญ่เป็นการผลิตแบบดั้งเดิม บางส่วนมีการผลิตแบบหนาแน่นและกึ่งหนาแน่น ซึ่งสามารถผลิตได้สูงสุดถึง ๓.๒ ตัน/ไร่ อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดการระบาดใหญ่ของโรคตายด่วน หรือ EMS (Early Mortality Syndrome) และโรคซี้ขาว หรือ WFS (White Feces Syndrome) ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ อัตรารอดของกุ้งจากเดิมร้อยละ ๗๐ - ๘๐ ลดเหลือเพียงร้อยละ ๓๐ ส่งผลให้ผลผลิตลดลงเหลือ ๐.๘ - ๑.๖ ตัน/ไร่ รัฐบาลอินโดนีเซียมีความพยายามเปลี่ยนแปลงการเลี้ยงกุ้งแบบดั้งเดิมให้เป็นแบบหนาแน่นหรือกึ่งหนาแน่นให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยเป็น ๒.๔ - ๓.๒ ตัน/ไร่ คุณภาพน้ำสำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งของอินโดนีเซียยังอยู่ในระดับดีกว่า

ประเทศคู่แข่ง เช่น เวียดนาม อินโดนีเซียยังมีพื้นที่ที่จะสามารถขยายเพื่อทำฟาร์มกุ้งได้อีกมาก อย่างไรก็ตาม พื้นที่ที่ต้องการขยายการผลิตส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่น้ำท่วมถึง เกษตรกรอินโดนีเซียต้องแสวงหาวิธีการเลี้ยงที่สามารถช่วยลดต้นทุน เช่น การลดการใช้สารโปรไบโอติกและผสมสูตรอาหารเอง ตลอดจนพัฒนาแนวทางการผลิตเพื่อป้องกันโรค

อุตสาหกรรมกุ้งของอินโดนีเซียประสบปัญหาราคากุ้งตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง และโรคระบาด เช่นเดียวกับประเทศผู้ผลิตรายอื่น ๆ ราคาอาหารกุ้งที่สูงขึ้นส่งผลโดยตรงให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ราคาที่เพิ่มสูงเกิดจากการขึ้นราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ราคาลูกพันธุ์กุ้งสูง ในขณะที่ราคากุ้งขนาดใหญ่ที่ตกต่ำส่งผลให้เกษตรกรต้องจับกุ้งเร็วขึ้นเพื่อจำหน่ายเป็นกุ้งขนาดเล็กซึ่งได้ราคาดีกว่า แม้อินโดนีเซียตั้งเป้าเพิ่มผลผลิตกุ้งรวมให้ถึง ๒ ล้านตันภายในปี ๒๕๖๗ แต่ฟาร์มกุ้งคือสาเหตุหลักของการทำลายป่าชายเลนของประเทศ การตั้งเป้าเพิ่มผลผลิต อาจส่งผลให้มีการทำลายป่าชายเลนในหลายพื้นที่ของประเทศ

๒.๔ เวียดนาม

เวียดนามมีฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งกว่า ๑ แสนฟาร์ม ในพื้นที่ราว ๔.๖๙ ล้านไร่ ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มขนาดเล็ก ในปี ๒๕๖๕ เวียดนามส่งออกสินค้ากุ้งมากที่สุดเป็นประวัติการณ์ มูลค่า ๔.๓ พันล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๑.๕ แสนล้านบาท) เพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าถึงร้อยละ ๑๑ โดยส่งออกไปยังสหภาพยุโรป จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย และประเทศอื่น ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น สามารถชดเชยปริมาณการส่งออกไปยังสหรัฐฯ ที่ลดลงได้ สินค้ากุ้งแปรรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑ ส่วนการส่งออกกุ้งกุลาดำแปรรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ ในขณะที่การส่งกุ้งขาวแช่เย็นแช่แข็งเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ และการส่งออกกุ้งกุลาดำแช่เย็นแช่เยือกแข็งลดร้อยละ ๗ ผู้ประกอบการเวียดนามจึงเน้นการส่งออกกุ้งแปรรูปเนื่องจากได้ผลกำไรมากกว่า การที่มีการส่งออกไปยังสหภาพยุโรปมากขึ้น เป็นผลมาจากความตกลงเสรีทางการค้า Europe-Vietnam Free Trade Agreement (EVFTA) เวียดนามจัดเป็นผู้ส่งออกกุ้งรายใหญ่ของโลก มีมูลค่าการส่งออกร้อยละ ๑๓ - ๑๔ ของมูลค่าการส่งออกทั้งโลก ในปี ๒๕๖๖ เวียดนามมีแผนขยายพื้นที่ฟาร์มกุ้งให้ถึง ๔.๖๙ ล้านไร่ คาดการณ์ปริมาณการส่งออกมูลค่า ๔.๓ พันล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๑.๕ แสนล้านบาท) และตั้งเป้ามูลค่าการส่งออกถึง ๑ หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ (ราว ๓.๕ แสนล้านบาท) ภายในปี ๒๕๙๓ เวียดนามมีการผลิตและส่งออกทั้งกุ้งขาวและกุ้งกุลาดำ สหรัฐฯ เป็นประเทศผู้นำเข้ากุ้งรายใหญ่ที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๑ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด เวียดนามเลี้ยงกุ้งแบบหนาแน่น จำเป็นต้องใช้อาหารคุณภาพพรีเมียม โปรตีนสูงร้อยละ ๔๒ - ๔๐ แต่ทำให้สามารถลดระยะเวลาในการเลี้ยงได้ จาก ๑๑๐ - ๓๐๐ วัน (อินเดีย) ๙๐ - ๑๑๕ วัน (เอกวาดอร์) เหลือเพียง ๘๐ วัน (เวียดนาม) สำหรับกุ้งขนาด ๒๐ กรัม

| Country | Stocking density (PL/m ²) | Protein (%) | Days for shrimp to reach 20g (day) | FCR |
|---------|---------------------------------------|-------------|------------------------------------|---------|
| Vietnam | 150-250 | 42-40 | 80 | 1.1-1.2 |
| Ecuador | 10-20 | 36-28 | 90-115 | 1.3-1.5 |
| India | 30-60 | 36-35 | 110-130 | 1.4-1.8 |

ที่มา: <https://vietfishmagazine.com/markets/odious-to-compare-prices-of-vietnamese-shrimp-and-ecuadorian-shrimp.html>

เวียดนามมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมกุ้งอย่างต่อเนื่อง และบูรณาการตลอดห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่การอนุบาลลูกกุ้งไปจนถึงการผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้ง เวียดนามมีการพัฒนาการเลี้ยงกุ้งระบบปิด (Recirculating Aquaculture Systems – RAS) ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืน ผลผลิตสูง ใช้น้ำน้อย และลดการเกิดอันตรายต่อระบบนิเวศ อย่างไรก็ตาม ต้นทุนการผลิตย่อมสูงขึ้นตามไปด้วย การเลี้ยงด้วยระบบปิดยังลดการใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำลำคลอง ซึ่งมักนำเอาโรคกุ้งมาสู่ฟาร์ม ราคาอาหารกุ้งในเวียดนามสูงเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง ต้นผลิการผลิตกุ้งสูงเมื่อเทียบกับอินเดียและเอกวาดอร์ โดยสูงกว่าอินเดียร้อยละ ๓๐ และสูงกว่าเอกวาดอร์ประมาณ ๒ เท่า เนื่องมาจากค่าใช้จ่ายในการควบคุมการใช้ยาปฏิชีวนะในการเพาะเลี้ยงกุ้ง ตั้งแต่ฟาร์มไปจนถึงโรงงานแปรรูป การเลี้ยงกุ้งของเวียดนามยังมีอัตราการรอดกุ้งต่ำกว่าไทยและอินเดีย ฟาร์มขนาดเล็กในเวียดนามมักไม่มีการลงทุนเกี่ยวกับการออกแบบฟาร์ม การใช้เครื่องตีน้ำเพิ่มอากาศ หรือระบบบำบัดน้ำที่ดี ทำให้อัตราการรอดกุ้งต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ การทำฟาร์มกุ้งของเวียดนามยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน ไม่มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม ต้นทุนการผลิตสูง และไม่สามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ

๒.๕ ไทย

ไทยเคยเป็นผู้ผลิตและส่งออกกุ้งจากการเพาะเลี้ยงรายใหญ่ของโลก เมื่อปี ๒๕๕๓ สามารถผลิตกุ้งได้ถึง ๖๔๐,๐๐๐ ตัน สร้างรายได้ปีละกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อเนื่องติดต่อกันหลายปี แต่สถานการณ์การระบาดของโรค EMS เมื่อในช่วงปลายปี ๒๕๕๔ กลับส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมกุ้งของไทยทั้งระบบ ปริมาณการส่งออกกุ้งของไทยลดลงจาก ๒๔๐,๐๐๐ ตัน เหลือเพียง ๙๘,๐๐๐ ตัน ภายในเวลา ๓ ปี ทั้งปริมาณและมูลค่าการส่งออกกุ้งของไทยจึงลดลงกว่าครึ่ง และมีส่วนแบ่งการตลาดโลกจากร้อยละ ๔ เท่านั้น จนปัจจุบันยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม แม้จะมีการตั้งเป้าเพิ่มผลผลิตกุ้งเป็น ๔๐๐,๐๐๐ ตัน ให้ได้ในปี ๒๕๖๖ แต่คาดว่าทั้งปีจะผลิตได้ประมาณ ๒๘๐,๐๐๐ ตัน เท่ากับปีที่ผ่านมา เกือบทั้งหมดเป็นกุ้งขาวแวนนาไม แต่เกษตรกรบางส่วนเริ่มหันไปเลี้ยงกุ้งกุลาดำเนื่องจากได้ราคาดีตลอดทั้งปี นอกจากนี้ ในปี ๒๕๖๖ เอกวาดอร์ซึ่งเป็นผู้ผลิตกุ้งรายใหญ่ของโลกยังผลิตกุ้งเพิ่มขึ้นเป็นปริมาณมากจนเกินความต้องการ หรือ Over supply ทำให้ราคากุ้งตกต่ำทั่วโลก ในขณะที่ประเทศผู้นำเข้ารายหลายรายชะลอคำสั่งซื้อเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สภาวะเงินเฟ้อ ผลกระทบจากสภาวะสงคราม ตลอดจนบางประเทศยังคงมีปริมาณกุ้งในสต็อกอยู่สูง โดยเฉพาะสหรัฐฯ ซึ่งเป็นผู้นำเข้ากุ้งรายใหญ่ของโลก จำเป็นต้องรอให้สินค้าในสต็อกระบายออกสู่ตลาดเสียก่อน จึงจะเริ่มมีคำสั่งซื้อรอบใหม่

การมีอุปทานที่สูงเกินกว่าความต้องการบริโภค ส่งผลต่อราคากุ้งที่ตกต่ำเป็นวัฏจักรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งของไทยต้องวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงงานแปรรูป ทั้งในด้านขนาด ปริมาณ และช่วงเวลาจับกุ้งที่เหมาะสม รวมทั้งต้องแสวงหาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต ทั้งทางด้านพลังงาน และการให้อาหารในปริมาณที่เหมาะสม ลดการใช้ยาและสารเคมีต้องห้ามเพื่อป้องกันไม่ให้สินค้าถูกปฏิเสธที่ปลายทาง ปล่อยกุ้งในอัตราที่เหมาะสม และบริหารจัดการการเลี้ยงอย่างถูกต้อง เพื่อลดการสะสมของเสียในบ่อเลี้ยง อันเป็นสาเหตุของโรคกุ้งและสร้างความเสียหายให้แก่เกษตรกร ซึ่งส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม



๓. สถานการณ์การนำเข้ากุ้งของสหรัฐฯ

ตลาดนำเข้ากุ้งของสหรัฐฯ เป็นตลาดนำเข้าที่สำคัญ เนื่องจากเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ มีความต้องการนำเข้ากุ้งกว่า ๘๐๐,๐๐๐ ตัน/ปี มูลค่าปีละกว่า ๗,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

๓.๑ ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้ง ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ (ม.ค. - มิ.ย.)

หน่วยงานคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐฯ หรือ USITC (United States International Trade Commission) รายงานว่า ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ (ม.ค. - มิ.ย.) สหรัฐฯ นำเข้ากุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็นแช่แข็ง จาก ๖๖ ประเทศทั่วโลก มีมูลค่าปีละ ๕,๘๘๘ - ๗,๘๔๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (๒๐๙,๐๐๘ - ๒๗๘,๔๖๒ ล้านบาท) ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา สหรัฐฯ มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็นแช่แข็งเฉลี่ยลดลงคิดเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยลดลงร้อยละ ๐.๖ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด - ๑๙ ทำให้การนำเข้ากุ้งแช่เยือกแข็งเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ ๒๔ ก่อนที่จะกลับมาลดลงร้อยละ ๓ ในปี ๒๕๖๕ และในปี ๒๕๖๖ สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวลดลงมากที่สุดที่ร้อยละ ๒๘ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน

ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา สหรัฐฯ มีการนำเข้ากุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็นแช่แข็ง ปริมาณ ๖๘๘,๓๑๒ - ๘๘๐,๙๙๒ ตัน คิดเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๑ โดยปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นปีที่มีปริมาณการนำเข้ากุ้งมากที่สุด (๘๘๐,๙๙๒ ตัน) เพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนหน้าร้อยละ ๒๐ ขณะที่ ปริมาณการนำเข้ากุ้งปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (ม.ค. - มิ.ย.) มีอัตราการขยายตัวลดลงมากที่สุดที่ร้อยละ ๑๗ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน

เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดตามปริมาณการนำเข้าสินค้ากุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็นแช่แข็งของสหรัฐฯ พบว่า กว่าร้อยละ ๙๐ เป็นการนำเข้าจากคู่ค้าหลัก ๖ ประเทศ โดยในช่วงเวลา ๖ เดือนแรกระหว่างมกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๖ กว่าร้อยละ ๙๔ ของมูลค่าการนำเข้าเป็นการนำเข้าจากคู่ค้าที่สำคัญ ๖ ประเทศ ได้แก่ อินเดีย (ร้อยละ ๓๖) เอกวาดอร์ (ร้อยละ ๒๘) อินโดนีเซีย (ร้อยละ ๒๐) เวียดนาม (ร้อยละ ๖) ไทย (ร้อยละ ๓) และเม็กซิโก (ร้อยละ ๒) ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ ๑

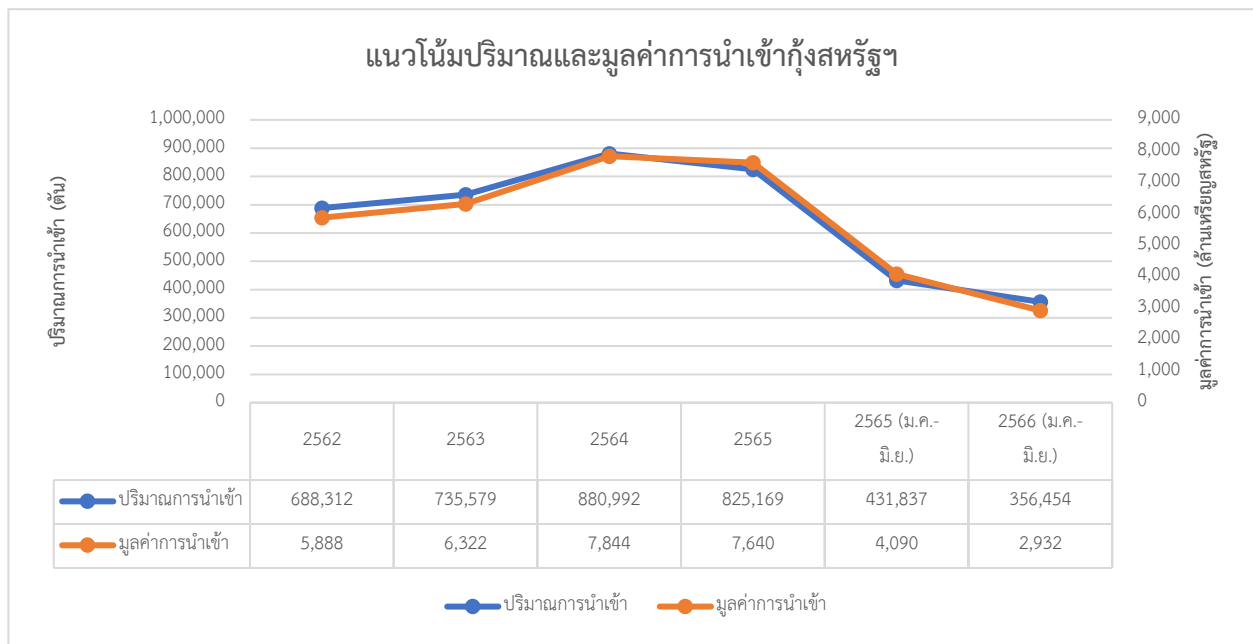
ตารางที่ ๑ มูลค่า ปริมาณ และส่วนการตลาดการนำเข้ากุ้งของสหรัฐฯ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ (ม.ค. - มิ.ย.)

| ประเทศ | มูลค่านำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ) | | | | | ปริมาณนำเข้า (ตัน) | | | | | เติบโต ปี66 YoY | ส่วนแบ่งตลาด (ปริมาณ) | | | | |
|-------------|---------------------------------|-------|-------|-------|---------------------|--------------------|---------|---------|---------|---------------------|-----------------|-----------------------|------|------|------|---------------------|
| | 2562 | 2563 | 2564 | 2565 | 2566 (ม.ค. - มิ.ย.) | 2562 | 2563 | 2564 | 2565 | 2566 (ม.ค. - มิ.ย.) | | 2562 | 2563 | 2564 | 2565 | 2566 (ม.ค. - มิ.ย.) |
| อินเดีย | 2,566 | 2,308 | 2,904 | 2,677 | 1,018 | 298,563 | 268,524 | 334,641 | 296,403 | 127,503 | -13.8% | 43% | 37% | 38% | 36% | 36% |
| เอกวาดอร์ | 544 | 783 | 1,359 | 1,500 | 667 | 81,932 | 125,191 | 182,668 | 198,735 | 98,276 | -3.4% | 12% | 17% | 21% | 24% | 28% |
| อินโดนีเซีย | 1,084 | 1,371 | 1,509 | 1,538 | 589 | 128,170 | 155,946 | 170,355 | 163,053 | 73,038 | -22.3% | 19% | 21% | 19% | 20% | 20% |

| ประเทศ | มูลค่านำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ) | | | | | ปริมาณนำเข้า (ตัน) | | | | | เติบโต ปี66 YoY | ส่วนแบ่งตลาด (ปริมาณ) | | | | |
|-----------|--------------------------------|-------|-------|-------|-------------------|--------------------|---------|---------|---------|-------------------|-----------------|-----------------------|------|------|------|-------------------|
| | 2562 | 2563 | 2564 | 2565 | 2566 (ม.ค.-มิ.ย.) | 2562 | 2563 | 2564 | 2565 | 2566 (ม.ค.-มิ.ย.) | | 2562 | 2563 | 2564 | 2565 | 2566 (ม.ค.-มิ.ย.) |
| เวียดนาม | 412 | 689 | 962 | 802 | 244 | 41,889 | 65,233 | 87,272 | 69,169 | 22,572 | -38.2% | 6% | 9% | 10% | 8% | 6% |
| ไทย | 464 | 452 | 437 | 437 | 129 | 42,345 | 40,535 | 39,026 | 36,958 | 10,562 | -44.3% | 6% | 6% | 4% | 4% | 3% |
| เม็กซิโก | 303 | 264 | 240 | 274 | 114 | 29,471 | 25,576 | 20,289 | 20,658 | 8,264 | -15.7% | 4% | 3% | 2% | 3% | 2% |
| อื่นๆ | 515 | 454 | 434 | 413 | 171 | 65,943 | 54,574 | 46,743 | 40,193 | 16,240 | -28.9% | 10% | 7% | 5% | 5% | 5% |
| มูลค่ารวม | 5,888 | 6,322 | 7,844 | 7,640 | 2,932 | 688,312 | 735,579 | 880,992 | 825,169 | 356,454 | -17.5% | 100% | 100% | 100% | 100% | 100% |

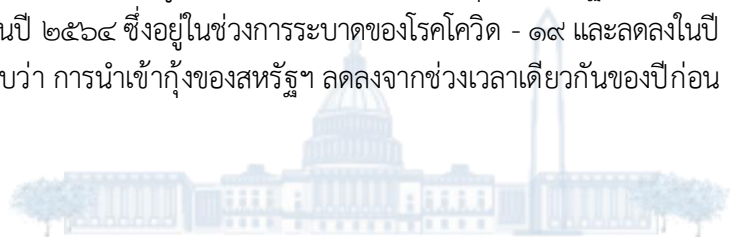
ที่มา: U.S. International Trade Commission (USITC)

ภาพที่ ๑ แนวโน้มมูลค่าและปริมาณการนำเข้ากุ้งของสหรัฐฯ



ที่มา: U.S. International Trade Commission (USITC)

จากข้อมูลตามภาพที่ ๑ แสดงให้เห็นแนวโน้มมูลค่าและปริมาณการนำเข้ากุ้งของสหรัฐฯ ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีมูลค่าการนำเข้าสูงที่สุดในปี ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ในช่วงการระบาดของโรคโควิด - ๑๙ และลดลงในปี ๒๕๖๕ โดยในช่วง ๒ ไตรมาสแรกของปี ๒๕๖๖ พบว่า การนำเข้ากุ้งของสหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน

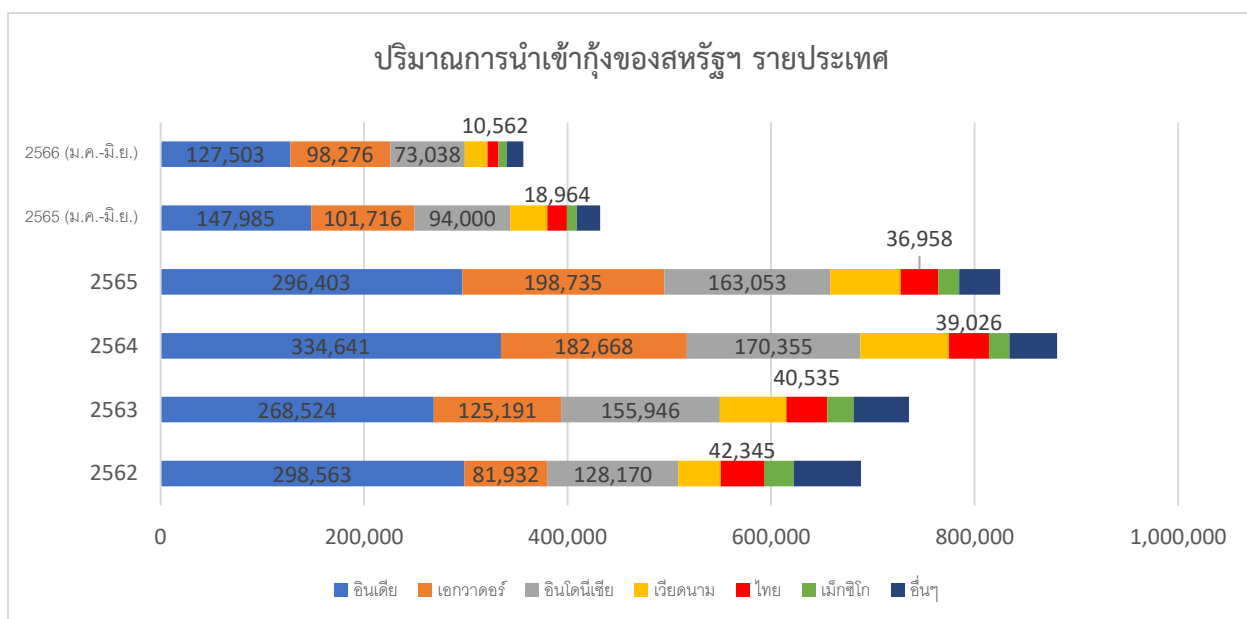


ทั้งในแง่ของมูลค่าและปริมาณการนำเข้า อันเป็นผลจากการภาวะความผันผวนของเศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจสหรัฐฯ อาทิ ภาวะเงินเฟ้อ เศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่ยังคงชะลอตัว ภาคการบริโภคและกำลังซื้อภายในประเทศอ่อนกำลังลง ส่งผลต่อการใช้จ่ายของผู้บริโภค รวมถึงสินค้าคงคลังในสหรัฐฯ ที่ยังคงมีมากจากการกักตุนในช่วงการระบาดของโควิด - ๑๙

๓.๒ สถานะการแข่งขันตลาดสินค้ากุ้ง

สหรัฐฯ มีแหล่งนำเข้ากุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็นแช่แข็ง ที่สำคัญ ๖ อันดับแรก คือจาก อินเดีย อินโดนีเซีย เอกวาดอร์ เวียดนาม ไทย และเม็กซิโก โดยในช่วงปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา สหรัฐฯ มีแนวโน้มการนำเข้ากุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็นแช่แข็งจากเอกวาดอร์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๕, ๕๒.๘, ๔๕.๙, และ ๘.๘ ตามลำดับ) ในขณะที่การนำเข้ากุ้งจากไทยของสหรัฐฯ ยังคงมีการนำเข้าที่ลดลงต่อเนื่องตลอดช่วง ๕ ปีที่ ผ่านมา รายละเอียดตามภาพที่ ๒ และตารางที่ ๒

ภาพที่ ๒ ปริมาณการนำเข้ากุ้งของสหรัฐฯ รายประเทศ



ที่มา: U.S. International Trade Commission (USITC)

ตารางที่ ๒ อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณการนำเข้ากุ้งจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญของสหรัฐฯ

| | 2562 | 2563 | 2564 | 2565 | 2566 (ม.ค. - มิ.ย.) YoY |
|-----------|-------|--------|-------|--------|-------------------------|
| อินเดีย | 21.3% | -10.1% | 24.6% | -11.4% | -13.8% |
| เอกวาดอร์ | 8.5% | 52.8% | 45.9% | 8.8% | -3.4% |



| | 2562 | 2563 | 2564 | 2565 | 2566 (ม.ค. - มิ.ย.) YoY |
|-------------|--------|--------|--------|--------|-------------------------|
| อินโดนีเซีย | 0.4% | 21.7% | 9.2% | -4.3% | -22.3% |
| เวียดนาม | -27.3% | 55.7% | 33.8% | -20.7% | -38.2% |
| ไทย | -14.6% | -4.3% | -3.7% | -5.3% | -44.3% |
| เม็กซิโก | 18.7% | -13.2% | -20.7% | 1.8% | -15.7% |
| อื่นๆ | -36.8% | -17.2% | -14.4% | -14.0% | -28.9% |
| รวม | 0.4% | 6.9% | 19.8% | -6.3% | -17.5% |

ที่มา: U.S. International Trade Commission (USITC)

๓.๓ การแข่งขันด้านราคา

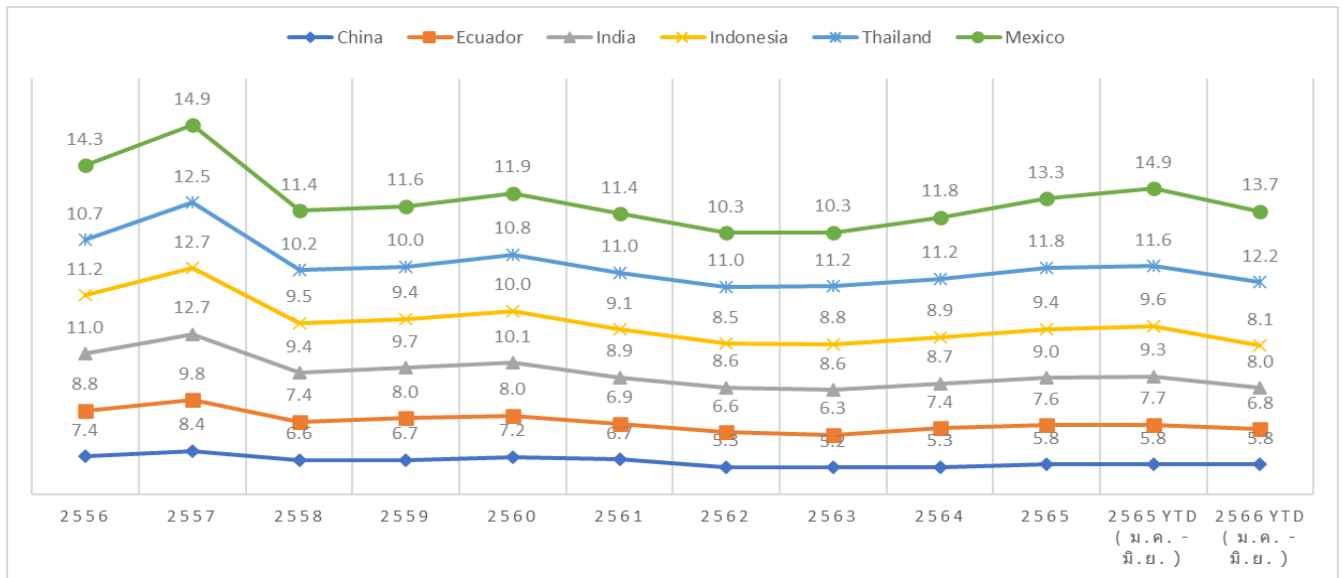
ราคาต่อกิโลกรัมของสินค้ากุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็นแช่แข็ง (พิกัด ๐๓๐๖.๑๗, ๐๓๐๖.๑๖, ๑๖๐๕.๒๑) ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๖ (ม.ค. - มิ.ย.) พบว่า มีแนวโน้มที่ลดลงในระหว่างปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒ อยู่ที่ราคาระหว่าง ๕.๓๓ - ๑๔.๘๙ เหรียญสหรัฐต่อกิโลกรัม และขยับตัวสูงขึ้นในช่วงการระบาดของโควิด - ๑๙ อย่างไรก็ดี ในช่วง ๒ ไตรมาสแรกของปี ๒๕๖๖ ราคากุ้งต่อกิโลกรัมมีการปรับตัวลดลง รายละเอียดตามภาพที่ ๓

เมื่อเทียบราคาต่อกิโลกรัมของสินค้ากุ้งดิบและกุ้งแปรรูปแช่เย็นแช่แข็งของไทย กับกลุ่มประเทศแหล่งนำเข้าหลัก ๓ อันดับแรก ได้แก่ เอกวาดอร์ อินเดีย และอินโดนีเซีย พบว่าราคากุ้งต่อกิโลกรัมจากไทยสูงกว่าประเทศผู้ส่งออกหลักทั้งสามประเทศมาโดยตลอด โดยเฉพาะในช่วง ๒ ไตรมาสแรกของปี ๒๕๖๖ ซึ่งประเทศผู้ส่งออกอื่นมีราคากุ้งต่อกิโลกรัมที่ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันกับปีก่อน แต่ประเทศไทยมีราคาต่อกิโลกรัมที่สูงขึ้นจาก ๑๑.๕๖ เหรียญสหรัฐต่อกิโลกรัม เป็น ๑๒.๑๖ เหรียญสหรัฐต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ ๕.๒

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ตลาดกุ้งมีการแข่งขันที่สูงในด้านราคา แนวโน้มราคาต่อกิโลกรัมจากประเทศต่าง ๆ ที่มีการปรับตัวด้านราคาให้ต่ำลง ในขณะที่ราคากุ้งต่อกิโลกรัมของไทยสู่ตลาดสหรัฐฯ มีราคาสูงกว่าประเทศส่งออกหลักอื่นๆ อย่าง เอกวาดอร์ อินเดีย และอินโดนีเซีย เกือบ ๒ เท่า จึงเป็นปัจจัยด้านลบที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการนำเข้ากุ้งของไทยในตลาดสหรัฐฯ ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของไทยจากความสามารถในการแข่งขันทางการค้าที่ลดลง



ภาพที่ ๓ ราคาทุ้งต่อกิโลกรัมจากแหล่งนำเข้าประเทศต่าง ๆ สู่สหรัฐฯ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๖ (ม.ค. - มิ.ย.)



ที่มา: U.S. International Trade Commission (USITC)



ทั้งนี้ การลดช่องว่างด้านราคาสินค้าทุ้งไทยกับประเทศคู่แข่ง จึงจะเป็นปัจจัยหลักที่จะขยายการส่งออกทุ้งของไทย การเพิ่มศักยภาพในการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มากขึ้นและการลดต้นทุนการผลิต การสร้างมาตรฐานด้านคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นที่ต้องนำมาพิจารณาเพื่อปรับใช้ รวมไปถึงการส่งเสริมการส่งออกของภาครัฐ เช่น มาตรการด้านภาษีเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพการส่งออกของทุ้งไทยในตลาดสหรัฐฯ รวมถึงการพิจารณาการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปที่มีความแตกต่าง ตอบโจทย์ผู้บริโภค เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า และขยายตลาดเพื่อกระจายความเสี่ยงต่อตลาดที่มีความผันผวนในอนาคต

๓.๔ การสำรวจราคาทุ้งดิบและทุ้งแปรรูปที่จำหน่ายในท้องตลาด

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ได้สำรวจราคาสินค้าทุ้งดิบและทุ้งแปรรูปแช่เยือกแข็ง จากห้างค้าปลีกในเขตกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. รัฐแมริแลนด์ และเวอร์จิเนีย หรือ (DMV – DC, Maryland, Virginia) รายละเอียดตามตารางด้านล่าง



กุ้งดิบแช่เยือกแข็ง

| ชนิด | แหล่งที่ สำรวจ | ประเทศ ผู้ผลิต | ราคา/ ๒ ปอนด์ | สินค้า |
|--|----------------------|-------------------|----------------------------|---|
| ๑ Fresh Frozen Shrimp ตรา Tropical Aquaculture Shrimp | Good Fortune | เอกวาดอร์ | \$๑๕.๙๙ (๕๕๙.๖๕ บาท) |  |
| ๒ White Shrimp Peeled & Deveined Tail off ตรา Premium Shrimp | Good Fortune | เอกวาดอร์ | \$๑๗.๙๙ (๖๒๙.๖๕ บาท) |  |
| ๓ Raw Shrimp Tail-off ตรา Captn's Pack | Good Fortune | อินเดีย | \$๑๐.๙๙ (๓๘๔.๖๕ บาท) |  |
| ๔ Peeled & Deveined Tail-on ตรา Premium Shrimp ขนาด ๒๖-๓๐ ตัว/ปอนด์ | New Grand Mart | เวียดนาม | \$๑๘.๙๙ (๖๖๔.๖๕ บาท) |  |
| ๕ Peeled & Deveined Tail-on ตรา Premium Shrimp ขนาด ๓๑-๔๐ ตัว/ปอนด์ | New Grand Mart | เวียดนาม | \$๖.๙๙ (๒๔๔.๖๕ บาท) |  |



| ชนิด | แหล่งที่ สำรวจ | ประเทศ ผู้ผลิต | ราคา/ ๒ ปอนด์ | สินค้า |
|--|----------------------|-------------------|----------------------------|---|
| ๖ Peeled Shrimp ตรา Lucky Delight ขนาด ๒๖-๓๐ ตัว/ปอนด์ | New Grand Mart | อินโดนีเซีย | \$๑๗.๙๙ (๖๒๙.๖๕ บาท) |  |

กุ้งต้มแช่เยือกแข็ง

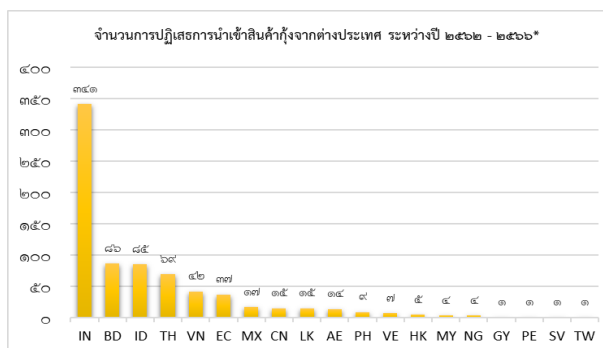
| ชนิด | แหล่งที่ สำรวจ | ประเทศ ผู้ผลิต | ราคา/ ๒ ปอนด์ | สินค้า |
|---|----------------------|-------------------|----------------------------|---|
| ๑ Cooked Tail-on Shrimp ตรา CenSea ขนาด ๓๑-๔๐ ตัว/ปอนด์ | Good Fortune | ไทย | \$๑๖.๙๙ (๕๙๔.๖๕ บาท) |  |
| ๒ Cooked Tail-on Shrimp ตรา Lucky Delight ขนาด ๔๑-๕๐ ตัว/ปอนด์ | New Grand Mart | อินโดนีเซีย | \$๗.๙๙ (๒๗๙.๖๕ บาท) |  |
| ๓ Cooked Tail-on Shrimp ตรา Lucky Delight ขนาด ๓๑-๔๐ ตัว/ปอนด์ | New Grand Mart | อินโดนีเซีย | \$๘.๙๙ (๓๑๔.๖๕ บาท) |  |



| ชนิด | แหล่งที่ สำรวจ | ประเทศ ผู้ผลิต | ราคา/ ๒ ปอนด์ | สินค้า |
|--|-------------------|-------------------|----------------------|---|
| ๔ Cooked Tail-on Shrimp ตรา Lucky Delight ขนาด ๒๖-๓๐ ตัว/ปอนด์ | New Grand Mart | อินโดนีเซีย | \$๑๐.๙๙ (๓๘๔.๖๕ บาท) |  |

๔. ปัญหาด้านคุณภาพสินค้ากึ่งนำเข้า สถิติการปฏิเสธสินค้า สาเหตุการปฏิเสธ จากทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย

ระหว่างปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖¹ สหรัฐฯ ปฏิเสธการนำเข้าสินค้ากึ่ง (Shrimp and Prawns) และสินค้ากึ่งที่ มาจากการเพาะเลี้ยง (Shrimp and Prawns: Aquaculture Harvested Fishery/ Seafood Products) จาก ๑๙ ประเทศทั่วโลก โดยประเทศที่ถูกปฏิเสธการนำเข้ามากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ อินเดีย (๓๔๑ ครั้ง) บังกลาเทศ (๘๖) อินโดนีเซีย (๘๕) ไทย (๖๙) และเวียดนาม (๔๒) เหตุผลของการปฏิเสธมีทั้งสิ้น ๒๒ สาเหตุ โดยสาเหตุที่สินค้านำเข้าถูกปฏิเสธมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ พบเชื้อซาลโมเนลลา (SALMONELLA) พบสิ่งแปลกปลอม/สิ่งสกปรก (FILTHY) พบยาสัตว์ (VETDRUGRES) พบยาไนโตรฟูแรน (NITROFURAN) และการเตรียม บรรจุห่อ หรือเก็บสินค้าไม่ถูกสุขลักษณะ (INSANITARY) ข้อสังเกตที่สำคัญ คือ ยาปฏิชีวนะเป็นหนึ่งในสาเหตุที่สหรัฐฯ ปฏิเสธการนำเข้าสินค้ากลุ่มดังกล่าว โดยในปี ๒๕๖๕ สหรัฐฯ ปฏิเสธการนำเข้าสินค้ากึ่งและสินค้ากึ่งที่ มาจากการเพาะเลี้ยงจากต่างประเทศทั้งสิ้น ๖๐ ครั้ง ประกอบด้วย อินเดีย (๒๙) ไทย (๑๑) บังกลาเทศ (๑๐) ฮองกง (๓) เวียดนาม (๓) มาเลเซีย (๒) จีน (๑) และ เม็กซิโก (๑) เนื่องจากการใช้ยาปฏิชีวนะประเภทยาสัตว์ ไนโตรฟูแรน คลอแรมเฟนิคอล ที่เป็นพิษหรืออันตราย และคลอแรมเฟนิคอลเจือปนอาหาร²



*ที่มา: FDA Import Refusal ปี ๒๕๖๖ สถิติระหว่างเดือน ม.ค. - ก.ค.

¹ ปี ๒๕๖๖ แสดงสถิติระหว่างเดือน มกราคม - กรกฎาคม ทั้งนี้ การค้นคว้าข้อมูลครอบคลุมสินค้ากึ่ง (Shrimp and Prawns) และสินค้ากึ่งที่ มาจากการเพาะเลี้ยง (Shrimp and Prawns: Aquaculture Harvested Fishery/Seafood Products) เท่านั้น

² <https://www.accessdata.fda.gov/scripts/ImportRefusals/index.cfm> และ News, January 6, 2023 (<https://shrimpalliance.com/southern-shrimp-alliance-releases-updated-databases-of-refused-shipments-of-antibiotic-contaminated-shrimp-imports-in-eu-japan-and-u-s-through-2022/>)

ตารางที่ ๔ แสดงสาเหตุการปฏิเสธสินค้ากึ่งและสินค้ากึ่งที่มาจากการเพาะเลี้ยงจากต่างประเทศในระหว่างปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖

| สาเหตุ | จำนวนครั้ง |
|--|------------|
| ซาลโมเนลลา (SALMONELLA) | ๓๓๙ |
| สิ่งแปลกปลอม/สิ่งสกปรก (FILTHY) | ๒๙๑ |
| ยาสัตว์ (VETDRUGS) | ๑๕๓ |
| ยาไนโตรฟูแรน (NITROFURAN) | ๑๓๙ |
| การเตรียม บรรจุห่อ หรือเก็บสินค้าไม่ถูกต้องลักษณะ (INSANITARY) | ๗๙ |
| วัตถุเจือปนอาหารไม่ปลอดภัย (UNSAFE ADD) | ๒๑ |
| เชื้อแบคทีเรียลิสเทอเรีย (LISTERIA) | ๙ |
| ยากลอรแอมเฟนิคอลที่เป็นพิษหรืออันตราย (POIS CHLOR) | ๗ |
| กระบวนการผลิตไม่เป็นไปตามหลักการ HACCP (MFRHACCP) | ๕ |
| ยาฆ่าแมลง (PESTICIDE) | ๔ |
| ไม่แสดงฉลากโภชนาการ (NUTRIT LBL) | ๔ |
| ยากลอรแอมเฟนิคอลเจือปนอาหาร (CHLORAMP) | ๔ |
| ไม่แสดงฉลากภาษาอังกฤษ (NO ENGLISH) | ๔ |
| ไม่แสดงฉลาก (LABELING) | ๓ |
| ไม่แสดงข้อมูลส่วนผสมในฉลาก (LIST INGRE) | ๒ |
| ฉลากไม่แสดงชื่อสามัญของอาหาร (USUAL NAME) | ๒ |
| ไม่มีฉลากแสดงชื่อและสถานที่ผลิต บรรจุ หรือผู้จัดจำหน่าย (LACKS FIRM) | ๒ |
| ไม่แจ้งข้อมูลกระบวนการผลิตล่วงหน้า (NO PROCESS) | ๑ |
| สีเจือปนที่ไม่ปลอดภัย (UNSAFE COL) | ๑ |
| สีเจือปน YELLOW #5 ที่ไม่แสดงบนฉลาก (YELLOW #5) | ๑ |
| ไม่แสดงข้อมูลสีสังเคราะห์บนฉลาก (COLOR LBLG) | ๑ |
| ไม่แสดงน้ำหนัก (LACKS N/C) | ๑ |

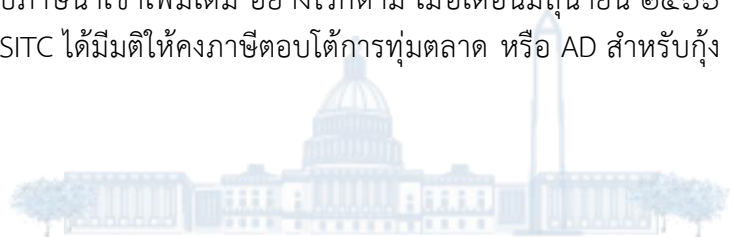
ที่มา: FDA Import Refusal ปี ๒๕๖๖ สถิติระหว่างเดือน ม.ค. - ก.ค.

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๑. สหรัฐฯ ยังคงเป็นตลาดหลักที่สำคัญสำหรับกุ้งไทยรองลงมาจากญี่ปุ่น โดยในปี ๒๕๖๖ (มกราคม - ตุลาคม) ไทยมีสัดส่วนการส่งออกกุ้งไปยังญี่ปุ่น สหรัฐฯ จีน และอาเซียน ร้อยละ ๒๕, ๒๒, ๒๐ และ ๑๔ ตามลำดับ มีการส่งออกไปยังสหภาพยุโรปเพียงร้อยละ ๑ เนื่องจากปัญหาไม่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษี การเกิดปัญหาเศรษฐกิจในสหรัฐฯ และหลายประเทศ ตลอดจนการเพิ่มผลผลิตกุ้งในตลาดโลกจนเกินความต้องการ ส่งผลให้ราคากุ้งตกต่ำ ในขณะที่เดียวกันต้นทุนการผลิตของไทยเพิ่มสูงขึ้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ในช่วงปลายปี ๒๕๖๖ สหรัฐฯ มีแนวโน้มการนำเข้ากุ้งเพิ่มสูงขึ้นจากที่มีการชะลอตัวเมื่อต้นปี โดยนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นเช่นกัน ไทยจำเป็นต้องดำเนินการวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาโรคระบาดในกุ้งให้ได้ ซึ่งได้แก่ โรคตายด่วน หรือ EMS โรคซีขาว โรคตัวแดงดวงขาว และโรคหัวเหลือง (Yellow Head Virus – YHV) ประสานกับโรงงานแปรรูปเพื่อให้สามารถผลิตได้ในขนาดและช่วงเวลาจับกุ้งที่สอดคล้องกับความต้องการตลาด แสวงหาแนวทางในการลดต้นทุนพลังงานและราคาอาหารสัตว์น้ำ เนื่องจากเป็นสินค้าที่ไม่ได้มีความแตกต่างจากคู่แข่งมากนัก ผู้ที่สามารถลดต้นทุนได้จึงจะสามารถอยู่รอดได้ อนึ่ง จากการสำรวจตลาดในเขต DMV ล่าสุด พบว่าเริ่มมีกุ้งกุลาดำจำหน่ายมากขึ้น ไทยจึงควรเพิ่มผลผลิตกุ้งกุลาดำให้มากขึ้นเนื่องจากเป็นความต้องการของตลาด

๒. แม้ในปี ๒๕๖๕ มีการตรวจพบสารปฏิชีวนะตกค้างในกุ้งแช่เยือกแข็งจากไทยจำนวน ๑๑ รายการ แต่เป็นการตรวจพบเฉพาะในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ และเป็นสินค้าจากผู้ประกอบไทยเพียงรายเดียว ในขณะที่ระหว่างเดือนมกราคม - กันยายน ๒๕๖๖ ยังไม่มีกรณีตรวจพบสารปฏิชีวนะตกค้างในกุ้งแช่เยือกแข็งจากไทยที่นำเข้ามายังสหรัฐฯ แต่อย่างไรก็ตาม โดยคาดว่าเกิดจากความสามารถในการควบคุมการใช้ยาปฏิชีวนะในการเพาะเลี้ยงกุ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบการปริมาณการนำเข้าที่ลดต่ำกว่าปีที่ผ่านมาค่อนข้างมาก ในขณะที่ยังคงมีการตรวจพบยาสัตว์ต้องห้าม โดยเฉพาะสารไนโตรฟูแรนส์ในกุ้งที่นำเข้าจากอินเดียอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม ๒๕๖๖ FDA ตรวจพบยาสัตว์ตกค้างชนิดไนโตรฟูแรนส์ และยาชนิดอื่นในกุ้งนำเข้าจากประเทศต่าง ๆ ดังนี้ อินเดีย (๑๒ ครั้ง) จีน (๙ ครั้ง) เวียดนาม (๕ ครั้ง) เอกวาดอร์ (๓ ครั้ง) อินโดนีเซีย (๒ ครั้ง) และตุรกี (๑ ครั้ง) ไทยควรรักษาภาพลักษณ์ในฐานะผู้ส่งออกสินค้ากุ้งที่ได้มาตรฐาน เช่นนี้ตลอดไป ผู้นำเข้าย่อม ไม่ต้องการรับความเสี่ยงในการนำเข้ากุ้งจากผู้ประกอบการรายที่มีปัญหา เนื่องจากทำให้เสียเวลาในการถูกกักกันสินค้า มีค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์และเก็บรักษาสินค้าเพื่อรอผลวิเคราะห์ ตลอดจนเสียโอกาสในการนำสินค้าออกจำหน่ายทันที อีกทั้งหากถูกตรวจพบว่าไม่ปลอดภัยหรือไม่ได้มาตรฐาน จะต้องถูกส่งกลับหรือทำลาย ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทางธุรกิจ

๓. ในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ USITC จะประกาศว่า จะเปิดไต่สวนประเด็นการเข้ามาตราการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-dumping - AD) กุ้งน้ำอ่อนแช่เยือกแข็งจากเอกวาดอร์และอินโดนีเซีย และการไต่สวนการตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Duty - CVD) สำหรับกุ้งน้ำอ่อนแช่เยือกแข็งจากเอกวาดอร์ อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนามหรือไม่ ตามที่สมาคมผู้แปรรูปกุ้งแห่งอเมริกา (American Shrimp Processors Association) หรือ ASPA ยื่นคำร้องเมื่อเดือนตุลาคมที่ผ่านมา โดยหากมีมติให้เปิดการไต่สวน จะส่งผลให้สินค้าจากผู้ประกอบการ (เฉพาะราย) ในประเทศเหล่านี้ต้องถูกเรียกเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๖ ในการพิจารณาทบทวนอัตราภาษีครั้งล่าสุด USITC ได้มีมติให้คงภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด หรือ AD สำหรับกุ้ง



นำเข้าจากอินเดีย จีน ไทย และเวียดนามต่อไปอีก ๕ ปี แม้กระนั้นก็ตาม ไทยอาจได้รับอานิสงส์บางส่วนหากประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ถูกเก็บภาษี AD หรือ CVD เพิ่มขึ้นในปีหน้า (๒๕๖๗)

๔. ภาครัฐและเอกชนของไทยจำเป็นต้องร่วมมือและให้ความสำคัญในด้านการวิจัยและพัฒนา เน้นการใช้เทคโนโลยีและบริหารจัดการฟาร์ม ให้สามารถเพาะเลี้ยงกุ้งได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนการผลิตลูกพันธุ์กุ้งปลอดโรค ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เอกวาดอร์สามารถกลับมาเป็นผู้นำด้านการผลิตกุ้งรายใหญ่ของโลกได้อีกครั้ง

เอกสารอ้างอิง

<https://www.dailynews.co.th/news/2485384/>

<https://pib.gov.in/PressReleaseframePage.aspx?PRID=1932317>

<https://www.thebangkokinsight.com/news/business/economics/1226305/>

<https://www.thebangkokinsight.com/news/world-news/1226199/>

<https://www.seafoodsource.com/news/supply-trade/us-launches-antidumping-and-countervailing-duty-investigation-of-imported-shrimp>

<https://www.seafoodsource.com/news/supply-trade/us-shrimp-imports-flatten-in-september-2023-after-recent-fluctuation>

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.
ธันวาคม ๒๕๖๖

